

Наставна јединица: Обликовање рељефа дејством унутрашњих Земљиних сила (обрада)

Одгледајте час на РТС-у и прочитајте и научите лекцију из удбеника. Потом препишите у школске свеске слику табле.

Прочитајте и сажетак наставне јединице.

Не заборавите да прочитате одељак Шта смо научили и Занимљивости, као и да прочитате додатна објашњења уз слике.

Сажетак наставне јединице:

Рељеф - изглед Земљине површине

Рељеф настаје деловањем унутрашњих сила (**гравитација или сила Земљине теже и топлота Земљине унутрашњости**) и спољашњих сила (вода, лед, ветар, сијање Сунца)

Тектонски покрети настају деловањем унутрашњих сила и стварају најкрупније облике у рељефу Земље (континенти, планине, котлине, океански басени)

Хоризонтални тектонски покрети настају јаким притиском на бочне делове Земљине коре због чега се она набира

Бора – облик у рељефу настао набирањем Земљине коре, односно набирањем и савијањем слојева седиментних стена

Наброне или веначне планине настају деловањем хоризонталних тектонских покрета

Особине набраних планина: високе, стрмих страна, оштрих врхова, пружају се у виду венца

Примери набраних планина: Кордиљери (Северна Америка), Хималаји (Азија), Алпи (Европа), Атлас (Африка), Анди (Јужна Америка)

Вертикални тектонски покрети доводе до издизања или спуштања делова Земљине коре.

Расед – велика пукотина дуж које се дешавају вертикални тектонски покрети

Раседне или громадне планине настају деловањем вертикалних тектонских покрета

Особине раседних планина: ниске, међусобно одвојене котлином, благих страна, заобљених врхова

Примери раседних планина: Алтај (Азија), Урал (Европа), Апалачке планине (Северна Америка), Бразилске планине (Јужна Америка), Аустралијски Алпи (Аустралија)

Надморска или апсолутна висина – вертикално растојање од нивоа мора до неке тачке на копну (на Земљиној површини), изражава се у метрима

Ниво мора је на 0 м надморске висине

Релативна висина – разлика између две апсолутне (надморске) висине на копну

Облици рељефа: низија, висораван, котлина, планина

Низије – уравни делови Земљине површине до 200 м надморске висине

Висоравни – уравни делови Земљине површине изнад 200 м надморске висине

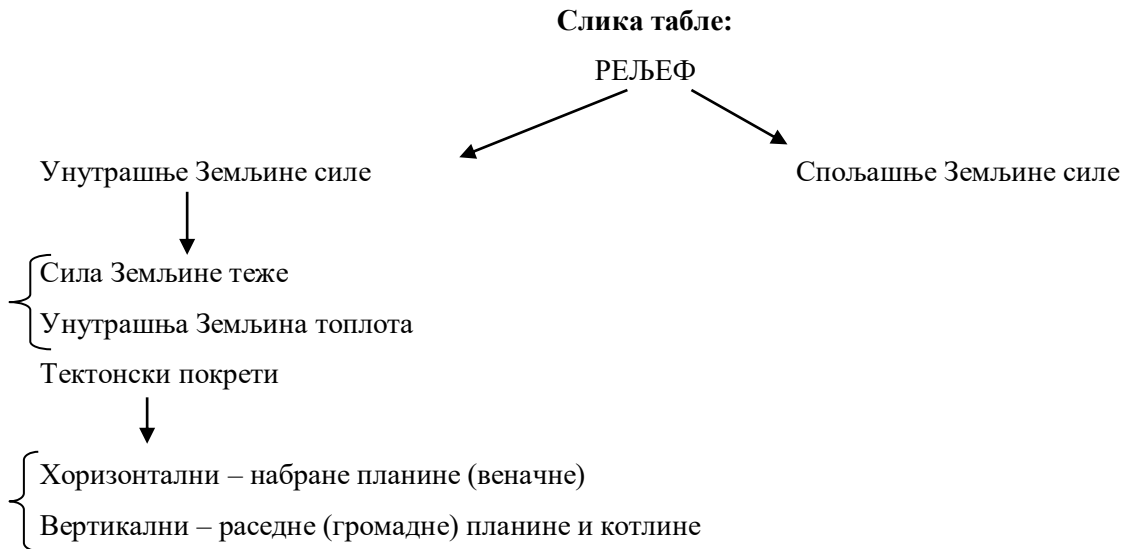
Котлине – удубљење у рељефу настало вертикалним спуштањем делова Земљине коре дуж раседа

Планине – узвишења у рељефу изнад 500 м надморске висине

Подела планина према надморској висини: ниске (500-1000 м), средње (1000-2000 м), високе (изнад 2000 м надморске висине)

Апсолутна надморска висина – висина било које тачке на копну у односу на ниво мора (0 метара)

Релативна надморска висина – разлика између две апсолутне надморске висине

Домаћи задатак:

У географском атласу на физичко географској карти света пронађи и подвуци графитном оловком веначне (набране) и громадне (раседне) планине наведене у сажетку наставне јединице. Затим у истој карти света напиши називе ових планина, тако што ћеш плавом бојом написати називе веначних, а црвеном бојом називе громадних планина. Задатак урадите за следећи час, сликајте и пошаљите у гугл учионицу.